

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **T.K.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 22 października 2025 r.,
wniosków obrońcy oskarżonego oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego M.C.
o wyłączenie SSN M.B. od udziału w rozpoznaniu sprawy III KK 304/25,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć SSN M.B. od udziału w rozpoznaniu sprawy III KK
304/25.**

UZASADNIENIE

Na skutek kasacji prokuratora oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego M.C. przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa T.K., która została zarejestrowana pod sygn. akt III KK 304/25. Dotychczas od rozpoznania tej sprawy zostali wyłączeni SSN P.K. i SSN I.Z.

Aktualnie przedmiotowa sprawa została przydzielona do rozpoznania SSN M.B. Pismem z dnia 19 września 2025 r. pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego M.C. złożył wniosek o wyłączenie tego Sędziego od udziału w rozpoznaniu sprawy. Wskazał na powołanie ww. Sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS). Powołał się w tym zakresie na stosowne orzecznictwo Sądu Najwyższego, wskazując, że rozpoznanie sprawy

w obecnym składzie będzie prowadziło do zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Ponadto, obrońca wskazał, że rozpoznanie kasacji przez Sąd Najwyższy z udziałem SSN M.B. będzie również stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: EKPC). We wniosku pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego podkreślił, że okolicznością, którą należy brać pod uwagę, jest fakt, że SSN M.B. została pierwotnie powołana do pełnienia urzędu sędziego w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Pismem z dnia 14 października 2025 r. wniosek o wyłączenie sędziego złożył także obrońca T.K. Obrońca również wskazał na fakt powołania SSN M.B. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek wadliwie ukształtowanej KRS. Uwzględnił także okoliczność pierwotnego powołania tego Sędziego do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Wskazał, że orzekanie przez Sąd Najwyższy z udziałem SSN M.B. prowadziłoby do zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz naruszałoby art. 6 ust. 1 EKPC. Obrońca zwrócił także uwagę na podstawę ww. Sędziego po powołaniu, polegającą na braku respektowania orzeczeń krajowych i międzynarodowych, dotyczących tzw. „reform” wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioski okazały się zasadne i doprowadziły do wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego M.B. od udziału w rozpoznaniu sprawy III KK 304/25.

Wnioski należało uwzględnić z uwagi na konieczność zapewnienia stronom postępowania karnego dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu, ustanowionego ustawą. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 § 1 ustawy o SN, pozostaje związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), gdzie stwierdzono, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Cytowana uchwała ma moc zasady prawnej, co oznacza, że jest nią związany

każdy skład Sądu Najwyższego. Wynikającego z uchwały połączonych Izb stanu rzeczy nie zmieniło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61; Dz. U. 2020, poz. 376). Argumenty na rzecz tej tezy zostały obszernie zreferowane m.in.: w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2022 r. I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 6 lipca 2023 r., IV KO 14/23; czy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, a Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie je podziela.

Stanowisko zawarte w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Jest ono także aprobowane w kolejnych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 19 stycznia 2023 r., I KK 240/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., III KK 436/24; z dnia 15 stycznia 2025 r., I KO 127/24; z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 458/24; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2024 r., II KK 627/23; z dnia 18 grudnia 2024 r., II KO 84/24; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24).

Ponadto, zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą”, udział w procesie powoływania sędziów Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w ww. trybie (w efekcie czego organ ten nie był niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że sąd z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (pkt 284 – szerzej w tym zakresie m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; stanowisko potwierdzone także w wyroku ETPC z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyroku ETPC z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20 oraz wyroku pilotażowym ETPC z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21).

Jako że na możliwość naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC powołał się nie tylko obrońca, ale również pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, należy wskazać, że prawo do rzetelnego procesu przysługuje nie tylko oskarżonemu, lecz niekiedy również oskarżycielowi posiłkowemu. *Verba legis* art. 6 ust. 1 EKPC w sprawie karnej gwarantuje prawo do sądu bezstronnego, niezależnego i ustanowionego ustawą oskarżonemu, jednak z utrwalonego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że jeżeli przedmiotem postępowania karnego jest także dochodzenie roszczeń o charakterze cywilnym to możliwe jest powoływanie się przez pokrzywdzonego (oskarżyciela posiłkowego) na gwarancje art. 6 ust. 1 EKPC przewidziane w tym przepisie dla spraw cywilnych. Wobec powyższego obie strony tego postępowania kasacyjnego mogą powoływać się na art. 6 EKPC w celu ochrony ich prawa do sądu.

Dla wyłączenia sędziego w tej sprawie istotny jest standard wynikający przede wszystkim z wyroku ETPC w sprawie *Wałęsa przeciwko Polsce*, w którym wskazano, że Trybunał określił problem powoływania sędziów w Polsce przy udziale KRS ukształtowanej według obecnie obowiązujących przepisów jako tzw. problem systemowy oraz zdefiniował tzw. środki generalne, jakie Polska powinna wdrożyć w celu wykonania tego wyroku. Mając na względzie stanowisko zawarte w tym orzeczeniu orzekanie przez sędziego Sądu Najwyższego powołanego w ww. procedurze stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC i może wiązać się z odpowiedzialnością finansową państwa.

Mają także rację obaj wnioskodawcy, że nie bez znaczenia jest fakt pierwotnego powołania SSN M.B. na urząd sędziego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Izba ta, choć była organem powiązanym administracyjnie z Sądem Najwyższym, jednak sama nie miała statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym (por. ww. uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; W. Wróbel, *Izba Dyscyplinarna jako sąd wyjątkowy w rozumieniu art. 175 ust. 2 Konstytucji RP*, *Palestra* 2019, nr 1-2, s. 17-33). Na taką ocenę statusu tej Izby pozawala także decyzja samego ustawodawcy, który ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) zlikwidował Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, a ponadto wskazał na

możliwość wzruszenia wydanych przez nią prawomocnych orzeczeń (art. 18 wspomnianej ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r.). Wskazana okoliczność jedynie wzmacnia tezę, że skład Sądu Najwyższego z udziałem sędziów, którzy uprzednio orzekali w Izbie Dyscyplinarnej, nie został wyposażony w gwarancje strukturalnej niezależności i nie jest sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się na nieprawidłowości przeniesienia sędziów orzekających uprzednio w Izbie Dyscyplinarnej do Izby Karnej Sądu Najwyższego, co nastąpiło z mocy decyzji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. W związku z tą procedurą wskazuje się, że Konstytucja RP nie przewiduje możliwości powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, czy też z mocy samej ustawy, zaś akt nominacji Prezydenta RP na stanowisko sędziego dokonywany jest w ramach określonego konkursu dotyczącego konkretnego rodzaju sądu. Osoba, która ubiegała się o stanowisko sędziego w danym sądzie nie jest więc uprawniona do orzekania w sądzie innego rodzaju (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., III KK 186/23, OSNK 2023, z. 5-6, poz. 30; podobnie: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I KK 85/23 oraz z dnia 5 stycznia 2023 r., II KK 531/22). Wskazane w orzecznictwie wątpliwości co do sposobu przeniesienia sędziów zlikwidowanej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego do Izby Karnej tego Sądu stanowią dodatkowy argument na rzecz tezy o zasadności wyłączenia od orzekania w tej sprawie SSN M.B.

Wobec powyższego orzekanie w tej sprawie przez SSN M.B. prowadziłoby do rozpoznania sprawy przez sąd niespełniający standardów wskazanych w art. 6 ust. 1 EKPC i nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[WB]

[r.g.]

